

Rapport om rekrutterings og etableringsordninger for ungdom til fiskeflåten: Fra ungdom til fisker – fra fisker til fartøyeier. - høring

Faglig råd for naturbruk satte ned følgende arbeidsgruppe for å utarbeide en høring på innstilling fra arbeidsgruppe oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet 15.05.2006 med tittelen **"Fra ungdom til fisker – fra fisker til fartøyeier"**, rekrutterings- og etableringsordninger for ungdom til fiskeflåten.

Arbeidsgruppen bestod av Atle Skutvik fra Kvaløya videregående skole, Randi Eikevik Johnsen fra Norges Fiskarlag, Knut-Eirik Svendsen fra Meløy videregående skole og Atle Risøen fra Herøy videregående skole.

Faglig råd for naturbruk støtter arbeidsgruppens forslag til høring og vil med dette oversende følgende kommentarer til rapporten.

8.2.1 Bruk av skolefartøy.

Arbeidsgruppen anbefaler 5 skolefartøy knyttet til de "opprinnelige fiskerifagsskolene".

Kommentar: Viser bl.a. til erfaringer fra Møre og Romsdal der deling på ett opplæringsfartøy på tre/fire skoler har ført til høye utgifter både for fylkeskommunen og den enkelte skole samtidig som seilingstiden har vært minimal.

Møre og Romsdal har hatt et skolefartøy "M/S Norengen", en eldre autolinebåt eiet av en stiftelse. I 2007 er det i tillegg til Herøy. V. Skule, Fræna v. Skole avd Aukra som tilbyr VK-I Fiske og Fangst (gr.k naturbruk tilbys og ved Ålesund maritime og tekniske fagskole). Sertifiseringer og lønn til mannskap har gjort Norengen til en dyr ordning for stiftelsen (Fylkeskommunen) og for skolene som har betalt ca. kr 13000 i døgnleie. Dyr og liten benyttet driftstid har gjort at dette tilbudet faller bort fra 2007.

Et annet problem vil åpenbart være å planlegge driften av disse fartøyene slik at det passer inn i planene til den enkelte skole. Det vil binde opp den enkelte skole slik at man mister mulighet for fleksibel planlegging og gjennomføring av undervisningen. For å utnytte de fem fartøyene mest mulig slik at man oppnår maksimal driftstid, vil det være nødvendig å tilsette dobbelt mannskap, noe som vil være meget dyrt med tanke på at det bare kan påregnes bruk innenfor rammene av skoleåret. Det må også ytes tilleggskompensasjon for lærere som eventuelt skal være med disse båtene. Ikke minst vil anskaffelse av slike skreddersydde fartøyer by på store økonomiske utfordringer.

De fiskerifaglige skolene i Nordland og Troms har hatt positive erfaringer med drift av egne mindre fartøyer knyttet til den enkelte skole. Flere vg. skoler har mindre fartøy og bruker disse som et klasserom gjennom hele året, også når det ligger til kai.

Tilgjengelighet til et fartøy har vist seg helt avgjørende for å gjennomføre en faglig forsvarlig undervisning gjennom skoleåret for både Vg1 Naturbruk og VKI (Vg2) Fiske og fangst.

Øvingsfartøy/skolefartøy på Vg1 og Vg2-nivå i undervisningen, må sees i sammenheng med elevenes behov for å lære elementære emner innen sjømannskap og redskapsarbeid. Man behøver ikke et topp moderne 90-fots fiskefartøy for å lære grunnleggende sjømannskap. Læring på dette stadiet krever at man setter av tid slik at praktiske ferdigheter kan modne gjennom skoleåret. Hensynet til den enkelte elev og gjennomføring av tilpasset undervisning er også viktige momenter å ta med i denne sammenheng. Dette synes vanskelig å gjennomføre ved bruk av eksterne fartøy med korte intensive utplasseringsperioder.

Erfaring viser at det er sterkt motiverende for elever å drive aktiv fangst gjennom hele året. Knyttet opp mot entreprenørskap er ordningen med eget skolefartøy mer fleksibel, gir flere driftsdøgn og langt billigere ordning enn et sentralt skoleskip vil være.

For å sikre kvaliteten på undervisningen og rekruttere elever til den enkelte skole er det derfor viktig at alle skolene disponerer et eget fartøy.

Faglig råd for naturbruk vil derfor ikke støtte innstillingen om 5 sentrale skolefartøy, men gå inn for mindre båter knyttet opp til den enkelte skole og fortsatt bruke samarbeidsavtaler med kommersielle fiskebåtreidere.

8.2.2. Bruk av ordinære fiskefartøy i opplæringen.

Kommentar: I tillegg til skolefartøy som disponeres av den enkelte skole, er det viktig at skolene knytter kontakter med fiskebåtrederier der elevene kan få utplassering på ulike fartøyer og redskapstyper. Erfaringer fra flere videregående skoler og samarbeidende fiskebåtrederier, tilsier imidlertid at de kreves en del grunnleggende opplæring på skolefartøy før elevene utplasseres på ordinære fartøy. Skolen har fått positive tilbakemeldinger på at grunnleggende opplæring på skolefartøy bør være gjennomført før elevene utplasseres.

Videre er det viktig å påpeke betydningen av at elevene får kontakter med næringslivet i utplasseringsperiodene, og dette tjener både elevene og rederiet å bli kjent med hverandre med tanke på seinere lærlingkontrakt.

8.3. Skolekvoter.

Kommentar: Ordningen med skolekvoter bør videreføres. Den enkelte skole må gis mulighet til å drive praktisk fiske for å oppfylle målene i læreplanene. Skolekvotene må være av en slik størrelse at fisket kan gjennomføres på en mest mulig realistisk måte. Skolekvotene må tildeles den enkelte skole som disponerer denne enten på eget skolefartøy eller på innleid ordinært fiskefartøy.

Punkt. 8.4 Lærlingeplasser i fiskeflåten

Det påpekes at det lave antall læreplasser innen fiske og fangst vanskeliggjør rekrutteringen til yrket. Konkurransen med offshore krever at fiskeflåten stiller læreplasser til disposisjon for å ha håp om å kunne vinne ungdommen. Erfaring fra flere regioner viser at så også er tilfelle.

9.1 Koordinerende organ for rekruttering til fiskeflåten og opplæring i fiskeryrket.

Kommentar: Etter at Fiskerinæringens felles kompetansestyre (FINKO) ble nedlagt, har det målrettede rekrutterings- og veiledningsarbeidet for fiskerinæringen stoppet opp. Det er viktig å ha en nasjonal institusjon som har ansvaret for koordinering av rekrutteringsarbeidet i hele fiskerinæringen. Det bør gå an å få til et spleiselag mellom fiskerinæringen og staten for å få til en slagkraftig organisasjon som har rekruttering og veiledning innen hele fiskerinæringen som hovedområde. Norges nest største eksportnæring bør se seg råd til å prioritere dette viktige arbeidet.

Vennlig hilsen Faglig råd for naturbruk

Arvid Eikeland
leder

Unni Teien
rådssekretær